duiding

Jaaroverzicht 2009

duiding

28 DECEMBER 2009 – LAATST BIJGEWERKT OM 4 APRIL 2020 15:53

2009 werd vooraf aangekondigd als een verschrikkelijk moeilijk jaar, en dat is het helaas ook geworden. Vooral de melkveehouders hebben hun tractoren om de haverklap van stal gehaald om te protesteren tegen de lage prijzen, maar zowat alle takken van de land- en tuinbouw verkeerden in diepe crisis. Of er ook goed nieuws te rapen viel? Neem uw vergrootglas bij de hand en lees ons jaaroverzicht.

IJskoud is het bij de start van het nieuwe jaar. In de tweede week van januari meet het Proefcentrum Fruit net boven de sneeuw temperaturen op van -25 graden. In 1982 sneuvelden bij gelijkaardig vriesweer heel wat perenbomen. "Maar nu is er gelukkig die sneeuw", zegt onderzoeker Tom Deckers. Onder het witte tapijt blijken de temperaturen tien graden hoger te zijn. Wie het echt warm wil krijgen, trekt echter naar Agriflanders. Daar ontvangt Chris Peeters de Golden Pig Award uit handen van Kris Peeters. Heel even is het feest.

“Voor het eerst in dertig jaar daalt de melkprijs ook in de winter. Dat belooft niet veel goeds voor de rest van het jaar”. Die profetische woorden duiken begin dit jaar op in de pers. Zelfs de banken roepen om hun moeder. In allerijl pompt de Vlaamse regering twee miljard euro in de KBC, de marktleider in de land- en tuinbouwsector. "Je kunt ofwel in je broek doen ofwel terugvechten. Wij hebben teruggevochten, maar wel met onze billen dichtgeknepen", zegt Piet Vanthemsche in naam van referentieaandeelhouder Boerenbond.

Minister-president Kris Peeters snelt ook de boeren ter hulp door twintig miljoen euro versneld in de sector te pompen. De liquiditeit van de bedrijven is onze prioritaire bezorgdheid, luidt het. Terwijl de ene crisis in alle hevigheid woedt, valt stilaan het doek over die andere grote crisis, die het land tien jaar geleden in rep en roer zette. De correctionele rechtbank veroordeelt Jan en Lucien Verkest tot twee jaar celstraf met uitstel. De vetsmelters gaan in beroep.

Intussen is het overal ruzie. Fedis en Bemefa rollen vechtend over de straat omdat de distributie geen ‘maatschappelijk verantwoorde’ soja lust waar genetisch gemodificeerde bestanddelen in verwerkt zijn. Delhaize weert de producten van Unilever een tijdlang uit de winkelrekken, waarop het voedingsbedrijf reageert met een

paginagrote krantenadvertentie. En Boerenbond beschuldigt een lokale afdeling van Natuurpunt van "psychologische terreur" wegens haar aanhoudend verzet tegen een varkensstal in het plattelandsdorpje Meldert.
Tussen Walen en Vlamingen is het wel weer koek en ei, eventjes dan toch. Het VIB krijgt na de weigering van de ministers Magnette en Onkelinx alsnog de toelating om een veldproef te starten voor genetisch gewijzigde populieren. Maar in Europa is de verdeeldheid groter dan ooit: de milieuministers weigeren op vraag van de Europese Commissie om het ggo-moratorium in Hongarije en Oostenrijk te veroordelen. Voor ons land drukt Benoît Lutgen op de rode knop, waarmee hij de gemaakte afspraken doodgemoedereerd aan zijn laars lapt.
Ook de Vlaamse milieuminister wijkt af van de spelregels door boetes kwijt te schelden van bedrijven met een te hoog nitraatresidu. Aanleiding hiervoor zijn onnauwkeurigheden bij de metingen in de bodem en de analyses in de laboratoria. Is de maatregel van Crevits een vrijgeleide voor malafide cowboys? In het Vlaams parlement schiet Vera Dua alvast nog één keer met scherp. De jagers doen dat eind februari een heel weekend lang om de houtduifpopulatie in te krimpen. Natuurpunt spreekt van een "georganiseerde vogelslachting".
De boeren bijten dan weer in het zand wanneer de regering beslist om het Zwin met 120 hectare uit te breiden. Hiervoor moet waardevolle landbouwgrond ontpolderd worden. Elders in de wereld dreigen nog meer boeren hun grond kwijt te spelen: in Madagascar kan de president maar op het nippertje vermijden dat Daewoo er in slaagt om 1,3 miljoen hectare landbouwgrond te huren. Regeringen die over veel dollars en weinig grond beschikken, lonken steeds meer over de eigen landsgrenzen om hun voedselzekerheid veilig te stellen.
In Vlaanderen is een nooit eerder geziene coalitie van landbouworganisaties van oordeel dat er te weinig biologische boeren zijn. Boerenbond, het ABS en BioForum ondertekenen een samenwerkingsprotocol dat de omschakeling naar bio wil bevorderen. Met de lente in zicht worden nog meer dossiers tot een goed einde gebracht: er komt een nieuwe regeling voor de vergoeding van wildschade, het coëxistentiedecreet wordt goedgekeurd en de toekomstige krijtlijnen van het landbouwonderzoek zitten vervat in een kersvers witboek.
Witte rook is er op 30 maart, wanneer in het holst van de nacht tractoren van het ABS opduiken om het distributiecentrum van Aldi een tijdlang te bezetten. In de uren die daarop volgen, worden ook nog zeven melkerijen en een aantal supermarkten een tijdje geblokkeerd. De melkactiedag groeit uit tot een succes, en dat is het mooiste afscheidscadeau dat de leden konden geven aan Camiel Adriaens, die na 22 jaar

trouwe dienst aan het hoofd van het ABS afscheid neemt. Hendrik Vandamme neemt de drietand over.
Boerenbond smeedt intussen uiteenlopende bondgenootschappen. Met de konijnenhouders, die in volle paastijd van Gaia de volle laag krijgen. Maar Boerenbond marcheert ook zij aan zij met Natuurpunt en de Bond Beter Leefmilieu, tegen de mogelijke verbreding van het Schipdonkkanaal. En samen met Unizo-topman Karel Van Eetvelt overhandigt Piet Vanthemsche een reddingsboei aan Kris Peeters. Voor Wilfried Verdoodt, alias Jezus van Malderen, komt alle hulp te laat. Met pijn in het hart moet hij de boerenstiel verlaten.
De overblijvende veehouders kreunen nog wat harder onder de crisis wanneer ze vaststellen dat het Gentse stadsbestuur de aandacht van de wereldpers trekt door op iedere donderdag een veggiedag te organiseren. Slag om slinger zakt de halfjaarlijkse conjunctuurbarometer van de Vlaamse landbouwadministratie nog dieper weg, van -9 naar -22. De boeren en tuinders zijn ontevreden over de huidige situatie en pessimistisch over de toekomst. Moegetergd trekt een delegatie van het ABS naar café La Tourelle.
Niet om zich te bedrinken, maar om te kijken hoe uitsnijders en hun afnemers er met behulp van bierkaartjes de prijs voor varkensvlees bepalen. Enkele dagen later mogen de vakorganisaties het uitleggen bij formateur Kris Peeters, die zichzelf opvolgt als landbouwminister. Maar eerst is het vakantie. Terwijl de eerste toeristen braden op het strand, belegeren boze boeren Brussel, en nadien Luxemburg. De temperatuur stijgt: in heel het land bezetten melkveehouders distributiecentra van winkelketens. Het wordt een bloedhete zomer.
De melkveehouders winnen al gauw een belangrijke veldslag. Terwijl het VBO verkondigt dat de bezettingsacties van boze boeren een rechtsstaat onwaardig zijn, bekomen het ABS en Boerenbond van Fedis een tijdelijke melktoeslag van twee cent per liter. Er komen ook engagementen om na te gaan hoe op termijn de verkoop met verlies in de voedselketen kan vermeden worden. Die intentie sluit naadloos aan op de bekommernis over een faire prijsvorming die CD&V, sp.a en N-VA neerpennen in hun regeerakkoord.
Veel goede voornemens zijn er ook bij de G8, die twintig miljard dollar willen reserveren voor boeren in arme landen. Maar zien we de miserie van de boerinnen in eigen land niet over het hoofd? KVLV meldt dat de organisatie veel alarmsignalen krijgt. De boerinnen raken door de crisis vaak geïsoleerd en krijgen af te rekenen met relationele problemen, zo luidt het. Ook Saskia De Coster zit in zak en as. Zij moet aan

de rechter uitleggen waarom ze vorig jaar een valse lezersbrief over vleesconsumptie ondertekende met de naam van Noël Devisch.
De varkensboeren kanaliseren hun woede door op hun beurt de toegang tot distributiecentra van supermarktketens te blokkeren. Bij Veva begrijpt men niet hoe de varkensprijzen kunnen dalen terwijl de vraag toeneemt en het aanbod gekrompen is. Maar Europa komt enkel op de proppen met een zuivelstudie. Boter aan de galg, vinden betogende melkveehouders. In Libramont vernielen heethoofden de stand van het Voedselagentschap. De thuisblijvers beginnen intussen zo hard te melken dat het quotumplafond plots weer in zicht komt.
Door het goede zomerweer draait ook de productie in de Europese groentesector op volle toeren. Door een overaanbod moeten de veilingen tienduizenden kilo's witloof, sla, tomaten en komkommers wegschenken omdat ze niet verkocht raken. De ironie van het lot wil dat de mededingingsautoriteiten juist op dat ogenblik binnenvallen bij onder meer de veilingen in Sint-Katelijne-Waver en Hoogstraten, waar ze op zoek gaan naar bewijzen over vermeende prijsafspraken en verboden uitwisseling van informatie.
De jaarlijkse vertrouwensindex van het Landbouwkrediet liegt niet: wegens de combinatie van stijgende productiekosten en dalende verkoopsprijzen kampt 36 procent van de boeren met liquiditeitsproblemen. Bijna vier landbouwers op de tien melden bovendien dat de eigen financiële reserves opgebruikt zijn. En één op de drie boeren heeft een inkomen buitenshuis nodig. De suikerprijs stijgt dan wel naar zijn hoogste peil in een kwarteeuw, maar dat is voor de akkerbouwers nauwelijks een zoethoudertje. De graanprijs zakt weg naar 92 euro per ton.
Meer geluk hebben de kippenboeren, die te horen krijgen dat een verbod op kooisystemen voor legkippen er ten vroegste kan komen in 2025. En er is zowaar nog goed nieuws: de hoogconjunctuur voor de hoppeboeren blijft voortduren, de eerste kiwibessen zijn begin september te koop in de winkel, een Neerpeltenaar kroont zich tot wereldkampioen wentelploegen, de Vlaamse mosselen halen de Nieuwpoortse veiling uit het slop en boomkwekerij Sylva wordt in Zaragoza verkozen tot ‘International Grower of the Year’.
16 september, het melkconflict escaleert. Tijdens een hallucinant spektakel rijden honderden boeren miljoenen liters melk uit op een akker in Ciney. De kranten worden overstelpt met lezersbrieven. De meningen zijn verdeeld, net zoals bij de landbouworganisaties. Boerenbond vindt dat met voedsel niet geknoeid mag worden, terwijl het ABS wel sympathiseert met de collega’s in Wallonië en andere Europese landen waar melkstakingen zijn uitgebroken. Zelf zorgt de organisatie voor een kleine volkstoeloop in Gent door er gratis voedsel uit te delen.

Het is niet de bedoeling dat supermarktketens dit voorbeeld volgen. Makro krijgt prompt brullende tractoren over de vloer omdat het op de cover van een reclamefolder rundvlees aanbiedt tegen de spotprijs van 9,25 euro per kilogram in plaats van de normale prijs van 14,20 euro. Intussen lanceert Gaia een oproep om varkensvlees te boycotten. Omdat de biggen nog altijd onverdoofd gecastreerd worden, dumpt de dierenrechtenorganisatie duizenden roze ballen in de inkomhal van Boerenbond.
Daar heeft men net een eerste prognose klaar van het globaal land- en tuinbouwinkomen voor dit jaar. "Een gemiddeld landbouwersgezin moet rondkomen met een brutoloon van ongeveer duizend euro per maand. Dat is dramatisch laag", benadrukt voorzitter Piet Vanthemsche. Niemand illustreert de ellende beter dan melkveehouder Benoit Hulin. De foto van een welgemikte melkstraal naar een politieagent op een boerenbetoging in Brussel gaat de hele wereld rond. Zelfs de website van Al-Jazeera publiceert het beeld.
En plots rollen de crisismaatregelen vlot uit de kast: Vlaams landbouwminister Kris Peeters pompt volgend jaar 15,5 miljoen euro extra in het VLIF, de federale regering trekt drie jaar lang twintig miljoen euro uit voor lastenverlagingen en de Europese Commissie presenteert een steunfonds van 300 miljoen euro voor de melkveehouders. De European Milk Board gewaagt van "een eerste succes". Steeds meer Europese beleidsmakers willen "een nieuwe marktregulering", maar voor een flexibele quotumregeling is het water nog altijd te diep.
De veehouders moeten klappen blijven incasseren. Eerst insinueert het Vlaamse parlementslid Flor Van Noppen dat de hormonenmaffia terug van bijna weggeweest is. Twee dagen voor het islamtisch Offerfeest is het weer de beurt aan Gaia om de knuppel in het hoenderhok te gooien met beelden van runderen, schapen en geiten die onverdoofd geslacht worden in Belgische slachthuizen. En in Nederland doet het kabinet ook onze geitenhouders opschrikken door draconische maatregelen te nemen tegen Q-koorts.
Intussen zijn de eerste ladingen met maatschappelijk verantwoorde soja gearriveerd in de Gentse haven. "Het gaat om een Europese primeur", zegt Yvan Dejaegher van Bemefa. De mengvoedersector garandeert dat de producenten van deze soja in ruil voor goede landbouwpraktijken een degelijk loon krijgen en dat de soja niet afkomstig is uit ontboste gebieden. Dit initiatief moet de sojahandel op gang helpen houden, spijts de Europese nultolerantie voor niet-toegelaten ggo’s.
Van staatshoofden en regeringsleiders wordt verwacht dat ze nagels met koppen slaan als het gaat om wereldproblemen. Maar daar is de tijd nog niet rijp voor. Op de Wereldvoedseltop in Rome blinken ze uit door hun afwezigheid, in Kopenhagen draaien

de Chinezen de goede voornemens van Europa in de soep. Laat ons gewoon blij zijn dat 2009 bijna afgelopen is. De eindproductiewaarde van de verkoopsactieve land- en tuinbouwsector in Vlaanderen klokt af op 4,483 miljard euro, een daling met 9,3 procent vergeleken met 2008. Om snel te vergeten.

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen
Crafted by Brigada